

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної та початкової освіти

МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ФОРМУВАННЯМ УМІНЬ ТА НАВИЧОК
ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Кваліфікаційна робота (проєкт)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 2 курсу 211 групи
Спеціальності 013 Початкова освіта
Освітньо-професійної (наукової) програми
Початкова освіта
Вальховська Марина Петрівна

Керівник: доцентка, к.пед.н.,
Валуєва Ія Вікторівна

Рецензент: завідувачка кафедри початкової
освіти КЗ «Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти» ЗОР,
к.пед.н, доцент Нікулочкіна О.В.

Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ НАД ФОРМУВАННЯМ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	6
1.1. Психолого-педагогічні особливості дітей молодшого шкільного віку	6
1.2 Читання як метод навчання молодших школярів на уроках англійської мови	9
1.3. Загальна характеристика компетентності у читанні та цілі її формування у початковій школі	14
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	20
2.1. Мета та методика проведення експерименту (характеристика методів діагностики умінь та навичок молодших школярів)	20
2.2. Аналіз результатів проведення констатувального, та контрольного експериментів	23
ВИСНОВКИ.....	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37
ДОДАТКИ.....	41
Додаток А. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету.....	41
Додаток Б.	43
Додаток В.	44
Додаток Г.	45

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Найбільш розповсюдженим засобом комунікації, в сучасному світі і сучасному закладі освіти, яким мають оволодіти учні, згідно Державного стандарту освіти та діючої програми з іноземних мов, як засіб спілкування є читання іноземною мовою (в нашому випадку – англійською).

Навчання англійської на початковому рівні у закладі ЗСО є важливим, та перспективним, адже саме тоді відбувається становлення особистості учня, бажання вчитися, виявлення і розвиток здібностей, оволодіння елементами поведінки та культури мови.

Як ми знаємо, Нова українська школа реалізує початок вивчення англійської з першого класу, що є підтвердженням актуальності предмета для реалізації перспективних завдань розвитку дитини, та визнанням соціального зацікавлення до вивчення іноземних мов. Таким чином, протягом тривалого періоду навчання, а саме одинадцяти років, забезпечується безперервна мовна шкільна освіта, що відповідає сучасним потребам особистості та суспільства вцілому.

Читання англійською, як вид мовленнєвої діяльності і як непряма форма спілкування на думку багатьох дослідників, є необхідним для міжкультурного та міжнаціонального розвитку.

Іноземна мова дається молодшим школярам трохи складніше ніж рідна, і вміння читати іноземною мовою потребує багато уваги, як з боку вчителя так і з боку учнів. Через різноманітні випадки та винятки вимови звуків у словах, дітям складніше запам'ятати правильну вимову слів. Лише з допомогою практичного використання вправ, аудіо-супроводу, візуалізації можна отримати певний результат. Адже разом із вимовою літери, треба вивчати звук, який вона позначає, та слово, в якому зустрічається.

Коли навичка читання трохи сформована, сформовано певний словниковий запас іноземних слів, слід приступати до навчання техніки читання, через уроки позакласного читання. Цікаві історії, емоційні аудіо-тексти будуть слугувати гарною допомогою вчителю.

Відомі педагоги, психологи, методисти, та вчені, приділили багато часу вивченню питань навчання читанню молодших школярів. Це С. К. Фоломкіна, І. Л. Бім, С. Р. Плотніков, В. О. Сухомлинський, Г. В. Рогова, О. А. Розов, І. Н. Верещагіна, М. М. Світловська, та інші.

Представлені вище тези визначають **актуальність** обраної теми дослідження, а саме: «Методика роботи над формуванням умінь та навичок читання на уроках англійської мови у початковій школі».

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що розроблено комплекс вправ на формування та вдосконалення умінь та навичок читання на уроках англійської мови.

Метою дипломної роботи є сформулювати методику роботи над формуванням умінь та навичок читання на урок англійської мови у початковій школі.

Завдання дипломної роботи:

1. Визначити психолого-педагогічні особливості учнів початкової школи;
2. Пояснити поняття читання, як метод навчання молодших школярів на уроках англійської мови;
3. Надати загальну характеристику компетентності у читанні та цілі її формування у початковій школі;
4. Відобразити мету та методику проведення експерименту;
5. Провести експериментальне тестування з використанням методики формування умінь та навичок читання на уроках англійської мови;
6. Розробити систему вправ спрямованих на розвиток техніки читання.

Об'єктом дослідження є процес формування навичок читання на уроках англійської мови в молодшій школі.

Предметом дослідження є форми, методи і прийоми формування умінь та навичок читання на уроках англійської мови у початковій школі.

Практичне значення дослідження полягає у виділенні найефективніших форм роботи з формування вмінь та навичок читання на уроках англійської мови в початковій школі.

Робота містить вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел, додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ НАД ФОРМУВАННЯМ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1.1. Психолого-педагогічні особливості дітей молодшого шкільного віку

О.О. Ленська розглядала «проблеми навчання читання англійською мовою дітей молодшого шкільного віку», М.З. Біболетова досліджувала «навчання дітей англійської мови», І.С. Степнова – «використання звуко-буквеного аналізу в техніці читання на початковому етапі», З.Н. Нікитенко та О.І. Негневицька – «вивчення алфавіту», О.Б. Бігич розробляла «ігрові вправи для навчання техніки читання та письма». В своєму дослідженні М.В. Денисенко висвітлила «навчання техніки читання англійською мовою учнів початкової школи», а К.І. Онищенко – дітей другого класу; А.П. Старков, М.З. Біболетова, І.Н. Верещагіна, З.Н. Нікитенко, С.К. Фоломкіна та інші створили низку технологій та відповідних прийомів [13, с. 80].

У дослідженнях Т.Г. Васильєвої і М.В. Денисенко, «сучасні технології навчання техніки читання англійською мовою не дають бажаних результатів через низку причин». Так, наприклад, М.В. Денисенко вважає, що «техніка читання ототожнюється зі швидкістю читання, а іноді підмінюється іншими поняттями» [31, с. 122]. Для навчання англійської слугує транскрипційний або метод цілих слів.

«Період життя дітей від 6-7 до 11 років називають молодшим шкільним віком. При визначенні їх меж враховуються особливості психофізичного

розвитку дітей та переходу їх до навчальної діяльності, яка стане основною» [32, с. 12].

Сприйняття стає більш довільним, цілеспрямованим і категоричним процесом, але виникають труднощі сприйняття форми та її відображення, написання букв і цифр. Розвивається здатність розрізняти висоту тонів [27, с. 5].

В учнів формується вміння спостерігати за явищами навколишньої дійсності, тобто, виходячи з певної мети, сприймати їх, розпізнавати істотні деталі, з'ясовувати зв'язки між ними [23].

В зміні співвідношення між мимовільним і довільним запам'ятовуванням полягає розвиток пам'яті (посилюється мимовільна), образної і словесно-логічної пам'яті. Для розвитку логічної пам'яті важлива вказівка вчителя - зрозуміти матеріал (розібрати, порівняти, співвіднести, згрупувати тощо), вивчити його. Довільне запам'ятовування є продуктивним, якщо щойно вивчений матеріал набуває значення активної діяльності учнів [23].

Розвиток уяви йде в напрямку від її відтворювальних форм до творчого осмислення ідеї, від її довільного комбінування до логічно обґрунтованої побудови нових образів. Підвищуються вимоги дітей до творінь своєї уяви, швидкість створення уявних образів [17].

Показником успішності оволодіння учнями мовою є читання мовчки, яке відрізняється від читання вголос поєднанням зовнішніх мовленнєвих і рухових дій: спочатку дитина читає пошепки, а потім тихо. Читання мовчки розвиває самоконтроль, увагу і внутрішню мову.

У молодшому шкільному віці подальший розвиток особистісних якостей відбувається не тільки в інтелектуальній, а й в емоційно-вольовій сфері, спілкуванні з дорослими та однолітками. Навчально-ігрова діяльність є джерелом емоцій для молодших школярів. Формуванню почуттів сприяють успіхи і невдачі в навчанні, стосунки в колективі, читання художньої літератури, перегляд телепередач, фільмів, інтелектуальні ігри і т. д. Емоційна сфера включає

переживання нового, подив, сумнів, задоволення від пізнання – основа для формування в учнів пізнавальних інтересів та допитливості. Заняття в групах слугують розвитку духовних почуттів і формуванню рис характеру, таких як відповідальність, комунікабельність [13].

Діти молодшого шкільного віку емоційно вразливі. Існує диференціація сором'язливості, яка проявляється у відповіді людині, чия думка важлива для них. Розвивається почуття самозакоханості, що виявляється в гнівній реакції на приниження власної гідності та позитивному емоційному переживанні за визнання своїх позитивних особистісних якостей.

Розвитку моральних почуттів (дружби, товариськості, обов'язку, людяності) сприяє перебування учнів у колективі, що єднається зі колективною навчальною діяльністю [13].

Формуванню вольових якостей (самостійності, впевненості в собі, наполегливості) сприяє шкільне навчання, яке вимагає від учнів знання і виконання обов'язкових завдань, підпорядковує їх активності, довільній регуляції поведінки, вмінню керувати увагою, слухати, думати, не забувати адаптуватися, узгоджувати свої потреби з вимогами вчителя [4, с. 36].

Виникає почуття відповідальності, розуміння того, що недотримання правил поведінки шкодить інтересам колективу та кожного учня.

Отже, ми дослідили психолого-педагогічні особливості учнів молодших класів. Найбільшу увагу звернули на пам'ять, мислення, увагу, сприйняття, емоційно-вольову сферу учня. Під час навчання в молодших класах у дітей формуються базові компетенції щодо взаємодії в соціумі, формування взаємовідносин з однокласниками, починають закладатися необхідні для дорослої людини навички та почуття (відповідальність, усвідомлення власних бажань, доречність тієї чи іншої поведінки тощо).

1.2 Читання як метод навчання молодших школярів на уроках англійської мови

«Читання – це сприйняття й обробка інформації, закодованої за нормами відповідної мови. Читання іноземною мовою:

- комунікативні навички та засоби спілкування за допомогою друкованого слова;
- важливий вид мовленнєвої діяльності та найпоширеніший спосіб іншомовного спілкування;
- надає всю інформацію;
- передає досвід людства, накопичений у найрізноманітніших сферах трудової, творчої, громадської та культурної діяльності» [32, с. 12].

Читання – складний психолінгвістичний процес зорового сприймання тексту, результатом якого є його розуміння. Як і аудіювання, воно належить до рецептивних видів мовленнєвої діяльності, але ґрунтується не на звуковій системі мови, а на графічній і, таким чином, належить до письмової мови.

Щоб знайти оптимальні шляхи навчання читанню, необхідно уявити, як цей процес відбувається у зрілому читанні. У цьому нам допоможе ймовірна модель процесу читання, зображена на схемі нижче.

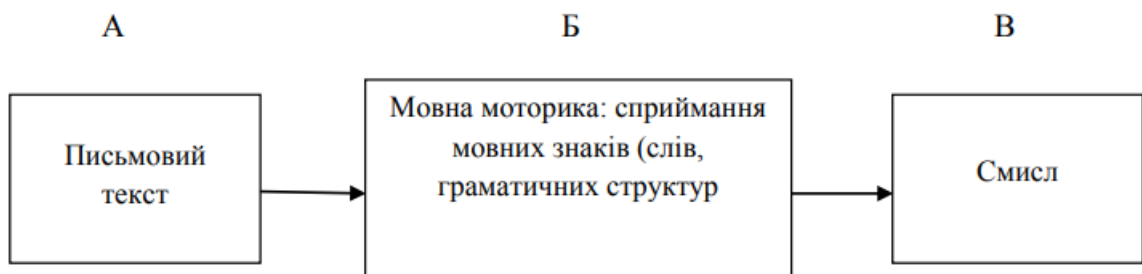

Рис. 1.1. Модель процесу читання [32]

При зоровому сприйнятті читачем тексту вмикаються мовні механізми, що в основному проявляється в його мовленнєво-моторній діяльності. Мовні рухи

обирають із довготривалої пам'яті образи слів і граматичних структур (фразові стереотипи), які порівнюються зі словами та структурами, що сприймаються в даний момент. У результаті такого порівняння сприймаються мовленнєві знаки. Ми знаємо, що мовний вираз містить дві складові: формальну і семантичну, тому читач сприймає форму і зміст мовного знака одночасно. На основі усвідомлених значень слів і граматичних знаків сприймається зміст прочитаного тексту, який є останньою ланкою в процесі читання.

Першочерговим завданням навчання читання іноземною мовою є навчити учнів графічним позначенням – буквам, потім який звук позначає кожна буква, в яких словах цей звук звучить по-іншому. Мовний знак існує в пам'яті як фонетико-мовно-моторний образ, безпосередньо пов'язаний з його значенням. Щоб міцно зв'язати в пам'яті графічні образи мовних знаків з їх мовно-моторними образами, учням необхідно оволодіти технікою читання, а для цього необхідно виконувати велику кількість вправ з читання вголос слів, фраз і речень, побудованих за стереотипними синтаксичними схемами, а також тексти [17, с. 14].

Розуміння тексту – це не лише розуміння значення слів і граматичних зв'язків між ними. Той, хто читає текст, передає його, так би мовити, через свій особистий досвід. Більш глибоке розуміння, що окреслює гарний рівень культури, життєвий особистий досвід читача та розуміння мети читання, відоме як пізнання на рівні сенсу. До цього рівня сприйняття учнів необхідно привчати поступово.

Навчання змістовного читання значно розширює педагогічний вплив на здобувачів освіти, адже формуванню позитивних якостей особистості учня – у моральному, загальноосвітньому та інших планах сприяють, інформаційні тексти та тексти суспільно-політичного, наукового та художнього характеру [13, с. 80].

У процесі вивчення іноземної мови з читанням іноді асоціюють три різні види роботи, а саме:

- читати вголос для оволодіння технікою читання;

- виконувати цикл вправ різного призначення на основі друкованого тексту;
- читання з метою збору інформації - переважно про себе, мовчки.

За допомогою третього виду роботи досягається мета навчання читання, а саме навчити учнів вперше читати про себе та розуміти запропоновані тексти. Інші два типи мають лише допоміжне значення.

Отже, навчання за допомогою читання є ефективним інструментом, особливо в молодшій школі, оскільки дозволяє формувати розуміння певних процесів та об'єктів, які представлені в тексті, візуалізувати процеси, які відбуваються в тексті, а також розвинути власну уяву та швидкість мислення, що є дуже важливим для учнів початкової школи.

У методиці читання англійською мовою існують різноманітні класифікації видів читання відповідно до різних критеріїв, що запропоновані вченими. Деякі з існуючих класифікацій представлено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація видів читання [13]

Критерії для класифікації	Навчальне читання	Природне читання
За цільовою спрямованістю	Навчаюче	Ознайомлювально-пошукове
За формою	Читання вголос (голосне читання)	Читання про себе (тихе читання)
За способом розкриття змісту	Аналітичне	Синтетичне
За характером реалізації змістової сторони сприймання і переробки тексту	Читання з неповним розумінням змісту	Читання з повним розумінням
За участю рідної мови	Перекладне	Безперекладне
За характером організації діяльності	Підготовлені зі знятими труднощами Тренувальне	Непідготовлене без попередньо знятих труднощів. Контрольне.
В залежності від обсягу	Екстенсивне	Інтенсивне
За фактом відношення до навчального процесу	Навчальне	Реальне
За способом використання двомовного словника	Читання зі словником	Читання без словника
За місцем організації читання	Класне	Домашнє

Так, наприклад, у всій різноманітності видів читання іноземною мовою та їх класифікації проф. З. І. Кличникова розглядає дві значущих розрізнявальних ознаки - форму процесу читання та форму змісту, в яких проходить або від яких залежить даний вид мовленнєвої діяльності. Згідно з цими ознаками, в змістовно-психологічному контексті, автор виділяє два види читання, як-от:

- читання вголос (гучне читання);
- мовчки (про себе).

З. І. Кличникова підкреслює значну роль читання вголос для навчання іноземній мові. Вона наполягає на тому, що такий вид читання дозволяє оволодіти звуковою системою мови, закріплює здатність до звукового перекодування сигналів, як на рівні букви так і на рівні слова, словосполучення, речення та тексту. На початковому етапі навчання іноземній мові читання уголос

є засобом розвитку техніки читання, у той же час воно відіграє роль контрольного та виразного засобу.

Проводячи психологічний аналіз видів читання, що класифіковані за характером видів діяльності учнів, З. І. Кличникова виділяє таке поняття, як готовність учнів, споріднюючи його з психологічною готовністю виконати даний аспект діяльності. По-перше, це визначається ступенем володіння іноземною мовою, по-друге, відпрацьованістю механізму читання, по-третє, загальною культурою читання учня, його віковими особливостями. Ця психолого-дидактична теорія дала змогу вченій розглядати підготовлене, частково підготовлене та не підготовлене читання [14, с. 45].

Також у методиці виділяють такі види читання: аналітичне, вивчаюче, переглядове, пошукове, ознайомлювальне та ін. При цьому Є. І. Пассов вважає, «що це лише різні цілі використання читання». До того ж існує думка, що «не слід занадто ділити інформативне читання, достатньо розрізнити вивчаюче та пошукове читання» (Р. К. Міньяр-Белоручев). Водночас, всі розділяють думку, що для продуктивного читання англійською треба сформулювати ключові технології роботи з текстом, що включають наступні вміння:

- ігнорувати невідоме, якщо воно не заважає виконанню поставленої задачі;
- прогнозувати та виокремлювати необхідну змістову інформацію;
- працювати зі словником;
- читати за ключовими словами;
- використовувати коментарі, що зустрічаються в тексті;
- інтерпретувати і трансформувати текст [11].

Ознайомлювальне читання (читання з розумінням основного змісту тексту) є домінуючим в багатьох сферах життя й реалізується на матеріалах оригінальних текстів, що містять відомості про побут, традиції, культуру та історію країни, чия мова вивчається. Особливостями цього способу читання є: швидкий темп ознайомлення з текстом, точність розуміння змісту та головних деталей тексту.

Для успішного оволодіння цим методом, цілком достатньо розуміння 75% основного змісту, якщо решта 25% не містять суттєвих положень, необхідних для розуміння всього тексту. Темп вступного читання з англійської мови – 180 слів/хв [22, с. 40].

Іноземне читання завжди має завдання педагогічного характеру – збагачувати свій словниковий запас на основі лексики тексту, удосконалювати здатність автоматично сприймати граматичні конструкції. Основою читацької мотивації учнів, є усвідомлення корисності та необхідності розширення меж пізнання через оволодіння читанням іноземною мовою.

Слід зазначити, що при читанні англійською завжди існують інші критерії та завдання, наприклад: збагачувати словниковий запас учнів, удосконалювати сприйняття граматичних структур, текст як основу для розвитку умінь і навичок усного мовлення, для розвитку мислення учнів, для збагачення їхніх культурних знань і перспектив [22, с. 41].

Отже, існує багато видів читання, які спрямовані на різні цілі щодо розвитку мовленнєвих та загальноосвітніх компетенцій школярів. Доволі ефективним, на наш погляд, є застосування читання з елементами розповіді, викладу власної думки, що дозволяє не тільки сконцентруватися школяреві на самому тексті, але й зрозуміти основну ідею тексту та викласти її своїми словами.

1.3. Загальна характеристика компетентності у читанні та цілі її формування у початковій школі

Читання – рецептивний вид мовної діяльності, спрямований на сприйняття й розуміння письмового тексту. Читання є частиною комунікативної діяльності людини, оскільки забезпечує письмову форму спілкування.

Читацька компетентність – уміння читати автентичні тексти різних жанрів і видів з різним розумінням змісту в умовах опосередкованого спілкування. Складовими читацької грамотності є вміння, знання та комунікативні навички, а саме навички читання [33].

Читацька грамотність включає розмовні, навчальні, інтелектуальні, організаційні та компенсаторні навички.

Серед мовних навичок читання виділяють: уміння знаходити в тексті основну інформацію та передбачати його зміст; уміння відбирати найважливіші факти, не звертаючи уваги на другорядні; здатність вибірково розуміти необхідну інформацію прагматичних текстів, спираючись на темпи мовлення та контекст; здатність ігнорувати незнайомий мовний матеріал, несуттєвий для розуміння тощо.

Ефективність навчання читацькій грамотності залежить від рівня сформованості інтелектуальних здібностей учнів, таких як класифікація та систематизація отриманої інформації тощо. Навчальні навички, особливо використання електронних засобів навчання, та організаційні навички, такі як самостійне навчання, також відіграють важливу роль у формуванні навичок читання. Компенсаторні навички читання, такі як використання мови та контекстуальних припущень для розуміння прочитаного, ігноруючи незнайомий мовний матеріал, який не є важливим для розуміння, є частиною мовних навичок читання.

До комунікативних умінь читання належать: адекватна реакція читача на прочитане, уміння враховувати прочитане, застосовувати отриману під час читання інформацію в реальних ситуаціях, задоволення читацьких чи творчих інтересів, вдосконалювати навички усного мовлення, пошук інформації [33].

Основними характеристиками читання як виду мовленнєвої діяльності є такі [18, с. 9]:

1. «За характером мовленнєвого спілкування читання, як і письмо, відноситься до писемних видів мовленнєвої діяльності (на відміну від усних - говоріння та аудіювання)».

2. «За роллю у процесі спілкування читання (поряд з аудіюванням) є реактивним видом мовленнєвої діяльності (на відміну від її ініціювальних видів - говоріння і письма)».

3. «За спрямованістю на прийом і видачу інформації читання (поряд з аудіюванням) є рецептивним видом мовленнєвої діяльності (на відміну від продуктивних - говоріння і письма)».

4. «Форма перебігу читання – внутрішня, невиражена (на відміну від говоріння і письма, які актуалізуються у зовнішньому плані). Предметом читання є чужа думка, яка закодована в тексті і яку потрібно розпізнати».

5. «Продуктом читання є умовивід, результатом – розуміння сприйнятого змісту і мовленнєва/немовленнєва поведінка читача, який може вербально відреагувати на прочитане, а можна запам'ятати прочитане до того часу, коли це йому знадобиться».

Психофізіологічними механізмами читання є зорове сприйняття, внутрішня мова, сегментація тексту, оперативна пам'ять, антиципація (або ймовірне передбачення), довготривала пам'ять, розуміння. У реальному спілкуванні механізми читання працюють майже синхронно.

Психофізіологічну основу читання складають операції зорового сприймання тексту та його розуміння. Під час читання інформація надходить до читача через зоровий канал, тому зорові відчуття відіграють вирішальну роль у спонуканні до дії внутрішнього моторного/мовно-моторного аналізатора. Внаслідок цього читання супроводжується внутрішнім мовленням, яке стає повноцінною, розвиненою мовою при читанні вголос. Людина, що читає про себе мовчки, обов'язково чує те, що читає, тому слухові відчуття також є обов'язковим елементом читання. Ці почуття дають змогу контролювати правильність

власного читання, але вони не відіграють домінуючої ролі, а підпорядковані відчуттям, про які йшлося вище [9].

Як і інший вид рецептивної діяльності – слухання – читання ґрунтується на розпізнаванні мовних одиниць письмового тексту. Залежно від сили засвоєння мовного матеріалу і ступеня розвитку механізмів зорового сприйняття процес пізнання може здійснюватися легко і безпосередньо або складніше з елементами пам'яті.

З психологічної точки зору процес сприйняття і розуміння тексту безпосередньо пов'язаний з його розумінням і запам'ятовуванням. Читач, сприймаючи текст, виділяє окремі найважливіші для нього ланки і об'єднує ці ланки в одне ціле.

Одночасно з рухами очей вперед відбуваються і рухи назад, кількість яких залежить від рівня розвитку навичок читання, морфологічних і синтаксичних труднощів тексту і т. д. Регресивні рухи не переривають процес читання, оскільки пам'ять зберігає те, що було сприйнято раніше. У момент регресії читач повертається назад, щоб уточнити деякі деталі, щоб переконатися, що він правильно зрозумів прочитане, точніше, подумати над цим [4].

Усі ці процеси відбуваються одночасно, і сприйнятий текст негайно семантично обробляється на різних рівнях у такому порядку: значення слова співвідноситься зі значенням інших слів, встановлюється характер зв'язку між ними та контекстне значення. Слова збираються в синтагми, синтагми в речення, речення об'єднуються в більші семантичні структури, а ті – у зв'язний твір мови. Тому мінімальною семантичною «одиницею тексту вважають синтагму, яка, крім лексичного значення, передає ще й певні семантичні зв'язки» [34, с. 64].

Мотивом читання як комунікативної діяльності є спілкування, метою є отримання необхідної інформації, а робота з текстом може мати різні цілі: іноді потрібно лише встановити, про що йдеться в тексті, в інших випадках важливо

зрозуміти, найважливішу чи нову інформацію, задум автора, підтекст. Психологи виділяють кілька рівнів розуміння іншомовних текстів:

- ступінь фрагментарності розуміння;
- рівень загального (глобального) розуміння;
- рівень повного (детального) розуміння;
- рівень критичного розуміння [34].

Отже, перший рівень включає сприйняття таких речень у кожному абзаці тексту, які складають семантичне ядро, а також визначення семантичних віх і синтаксичних зв'язків між реченнями. Другий рівень пов'язаний з повним розумінням змісту тексту. Третій рівень – оцінка та розуміння емоційного забарвлення змісту. Четвертий рівень містить у собі узагальнення ідейно-тематичного змісту та його зв'язок з напрямом роботи.

Успішність формування читацької грамотності залежить від різних факторів: індивідуальних і вікових особливостей учнів, наявності чи відсутності мотивів навчання взагалі й читання іноземною мовою зокрема, розвитку уваги й інтересу, рівня виховання та інтелекту, здатність учнів застосовувати стратегії читання, здатність покладатися на попередній досвід мовлення, здатність застосовувати досвід рідної мови та навички мовлення.

Факторами, що визначають успішність виховання читацької компетентності, є також лінгвістичні та дискурсивні характеристики іншомовних текстів, умови навчання (наявність/відсутність технічних засобів навчання, використання різноманітних засобів навчання, ситуаційних і проблемних вправ, організація занять з іноземної мови).

Слід зазначити, що в процесі формування читацької грамотності важливу роль відіграють індивідуально-психологічні особливості читача. Мотивація читання, зорова чутливість, зорова пам'ять, ймовірне передбачення, поле читання та увага читача важливі для навчання читання про себе. Успішність

читання іноземною мовою пов'язана з особливостями текстів, а саме: орфографічною та графічною системами, з мовною формою тексту [33].

Згадані вище фактори визначають існування певних складнощів про які ми вже згадували у попередніх розділах. Так, лексичні та граматичні труднощі текстів можуть спричиняти перешкоди для правильного розуміння змісту.

У процесі формування компетентності у читанні іноземною мовою в учнів можуть виникати певні ускладнення, зі значенням тексту: розуміння фактів тексту; розуміння логічного змісту; розуміння теми, вчинків, мотивів героїв тексту. Приналежність тексту до жанру та наявність відповідних жанрових ознак зумовлюють нову групу труднощів, пов'язаних із жанром тексту.

Отже, нами було визначено, що читання іншомовних текстів активізує мислення учнів. Інформація, яку дитина отримує з іншомовних текстів, формує його світогляд і збагачує його знаннями про міжкультурні особливості спілкування, культуру, економіку, політику та повсякденне життя країни, мову якої він вивчає. Різноманітність факторів впливає на успіх у розвитку навичок грамотності.

РОЗДІЛ 2.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЧИТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

2.1. Мета та методика проведення експерименту (характеристика методів діагностики умінь та навичок молодших школярів)

Читання є одним із найважливіших мовленнєво-пізнавальних видів діяльності. Читання іноземною мовою як навичка та засіб спілкування є найпоширенішим способом іншомовної комунікації, який учні початкових класів мають опанувати відповідно до вимог чинної навчальної програми.

Головна мета навчання читання англійською мовою – розвиток інтелектуальних і творчих здібностей молодших школярів, для того щоб вони були здатні до самореалізації самостійного мислення. Технологія навчання читання відповідає на питання як вчити: за допомогою яких методичних прийомів розвивати в учнів читання, які засоби навчання можна використовувати і нарешті, якою повинна бути організація навчання, тобто які організаційні форми роботи доцільні при навчанні читання в початковій школі [28].

Актуальність проблеми формування навичок іншомовного читання учнів початкової школи зумовлена необхідністю її дослідження в контексті компетентнісного підходу та визначається сучасними концепціями перебудови української освіти, спрямованої на забезпечення всебічного розвитку особистості в якому використовуються підходи до формування навичок читання на уроках англійської мови. Тому актуальним стало таке питання, як розвиток навичок читання на початкових етапах.

Актуальність питання зумовила вибір теми: «Методика роботи над формуванням умінь та навичок читання на уроках англійської мови у початковій школі».

Метою експериментального дослідження була перевірка прийомів роботи з іншомовними текстами під час навчання учнів початкової школи читання англійською мовою.

Одними зі основних завдань є [22]:

- знання змісту прийомів у формуванні умінь та навичок читання у початковій школі;
- сприяння їх підтримці та розвитку під час навчання англійської мови;
- залучення дітей до англійської культури в ході навчання англійської мови як одного з найважливіших резервів стимуляції підтримання стійкого інтересу до предмету.

Об'єктом дослідження є процес формування умінь та навичок англійської компетенції в процесі навчання читання учнів початкової школи на уроках англійської мови.

Предметом дослідження є прийоми і комплекси вправ з формування англійської компетенції в процесі навчання читання учнів початкової школи на уроках англійської мови.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні, про те, що процес формування умінь та навичок читання на уроках англійської мови у початковій школі буде ефективним якщо в процес навчання будуть впроваджуватися поетапно через систему, спеціально створені вправи, складниками яких є мовні та мовленнєві аспекти.

Якщо на меті є потреба в проведенні експериментальної перевірки умінь та навичок читання на уроках англійської мови у початковій школі, то він має включати в себе такі етапи: констатувальний, формувальний та контрольний

етапи. У нашому випадку експеримент проводиться в навчальному закладі – у знайомому середовищі діяльності школярів.

Усі етапи були підпорядковані головній меті, і кожен етап мав свої цілі, методи та засоби. Розглянемо короткий опис етапів експерименту (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Загальний план проведення експериментальної перевірки

Етап експерименту	Цілі та завдання дослідження	Пошукові дії	Методи дослідження
1. Константувальний експеримент	Виявити початковий рівень умінь і навичок читання англійської мови у молодших школярів	Виявити контрольні та експериментальні групи. Обґрунтувати критерії, та показники виділення рівня сформованості умінь та навичок читання молодших школярів	Теоретичний аналіз літератури, спостереження, константувальний експеримент проведення вправ які спрямовані на формування умінь та навичок читання на уроках англійської мови.
2. Формуючий експеримент	Підтвердити гіпотезу дослідження.	Визначити для експериментальної групи вправи на покращення навичок читання. Обґрунтувати отримані результати дослідження.	Методи спостереження, опитування, метод експертних оцінок, узагальнення, систематизація, експериментальна перевірка; математичні методи обробки даних.
3. Контрольний експеримент	Обґрунтувати отримані результати дослідження.	Вивчити зміни даних експерименту з проблеми дослідження, аналіз і інтерпретація отриманих даних на заключному етапі. Формулювання остаточних висновків дослідження.	Теоретичний аналіз, синтез, узагальнення та систематизація матеріалу експериментальної роботи; метод інтерпретації отриманих експериментальних даних; методи математичної обробки результатів.

Джерело: складено автором

В організації процесу навчання пропонувалося урізноманітнити самостійну роботу учнів, постійно удосконалювати способи її мовної та мовленнєвої компетенції, протягом експериментального навчання використовувався прийом формування умінь та навичок читання англійської мови учнів.

Таким чином, впровадження експериментального навчання визначає шляхи використання методів читання під час навчання англійської мови молодших школярів. Експериментальне навчання здійснювалося на основі дидактичних та методичних принципів, прийнятих в методиці навчання іноземних мов.

2.2. Аналіз результатів проведення констатувального, та контрольного експериментів

Констатувальний експеримент проходив під час педагогічної практики у КЗ «Музиківський ліцей» Музиківської сільської ради Херсонського району Херсонської області.

Був обраний 4А і 4Б клас в кількості 30 учнів в кожному класі, які були поділені на дві підгрупи, одна з яких була експериментальною, а інша — контрольною. Була проведена розробка критеріїв і показників, що дозволяють підкреслити рівень сформованості читацьких навичок молодших школярів. Для реального уявлення про рівень сформованості навичок читання було підібрано систему вправ. При цьому в експериментальному класі виконувались вправи спрямовані на формування умінь та навичок читання на уроках англійської мови.

Вправа № 1. Прочитати текст і на місце малюнків вставити слово. В (Додатку Б) наведений матеріал для вправи №1. Учні підбирають до кожного малюнка правильне слово.

Вправа № 2.

Завдання 1. Прочитати текст.

This is Sasha. He is 8. He is in the second form. Sasha lives in Kyiv. He has a big family. They are five: a father, a mother, a sister, a grandfather and Sasha. They are happy. Sasha wearing on a shirt, a jacket, a tie, trousers, socks and shoes [18].

Завдання 2. Якщо речення правильне поставити «+», якщо не правильне, то поставити «-».

1. Sasha is 6?
2. He is in the second form?
3. Sasha lives in Kyiv?
4. He has a brother?
5. He has not a sister?
6. He has a grandfather?

Виписати з тексту всі слова по темі «Одяг».

Система оцінювання. При виконанні вправ на читання 1 бал (низький рівень) – учень розпізнає та читає окремі вивчені слова, 2 бали (середній рівень) – учень розпізнає та читає окремі вивчені словосполучення, 3 бали (достатній рівень) – учень читає окремі прості непоширені речення, 4 бали (високий рівень) – учень читає та розуміє окремі прості непоширені речення, а також може з легкістю відповідати на запитання [19]. Отримані данні які сформувалися в результаті виконання наведених вище завдань були представлені у вигляді таблиці.

Таблиця 2.2

Результати константувального експерименту

Зміст роботи	Рівні якості виконання завдань	Кількість учнів у %	
		Експериментальний клас	Контрольний клас
Вправа для перевірки умінь та навичок читання молодших школярів	Високий рівень	10	13,4
	Достатній рівень	30	33,3
	Середній рівень	46,7	43,3
	Низький рівень	13,3	10

Джерело: складено автором

Як бачимо з показників таблиці 2.2, більшість молодших школярів володіють середнім рівнем читання англійською мовою. Це пов'язано з тим, що учні засвоїли основні навички читання, однак вони не можуть творчо оперувати здобутими знаннями, припускалися незначних помилок під час виконання заданих вправ.

Отже можемо зробити висновок, що здобуті результати константувального експерименту, спостереження за виконанням вправ з читання і розуміння англійського тексту молодшими школярами підтвердили необхідність у створенні методики, спрямованої на вдосконалене засвоєння формування навичок читання на уроках англійської мови. Тому наступним етапом нашого дослідження буде спроба створення методики формування умінь та навичок читання молодших школярів у процесі навчання англійської мови.

Під час проведення формувального експерименту було впроваджено спрямовану систему вправ з метою підвищення рівня умінь та навичок читання. Будо поставлено такі основні завдання [10]:

- розвивати навички читання і усного мовлення молодших школярів;
- збагатити словниковий запас мовлення молодших школярів;
- розвивати пізнавальні та інтелектуальні здібності школярів за допомогою вправ.

На початковому етапі експериментального навчання проводилися бесіди з учителями англійської мови, які працювали за експериментальною методикою, в ході яких роз'яснювалися мета і завдання, давалися методичні поради, пропонувалися розробки уроків, аналізувалися таблиці, вправи.

Індивідуальні й вікові особливості в розвитку навичок читання дітей фіксувалися нами по наступних загальних параметрах:

- а) успішність рішення конкретних завдань після читання матеріалу;

б) характер і типи помилок, що допускаються школярами в ході рішення цих завдань.

Система вправ, спрямованих на розвиток техніки читання.

Для ефективного впровадження та використання вправ з техніки читання необхідно знати класифікацію вправ за призначенням, а саме:

1. Вправи на розвиток графемно-фонемних зв'язків;
2. Вправи з техніки читання окремих слів та словосполучень;
3. Вправи на передбачення форми слова;
4. Вправи щодо розвитку навички синтагматичного поділу речень та їх інтонування;
5. Вправи на розширення поля читання та швидкості розуміння навчального тексту [10].

Тому кожна група вправ спрямована на розвиток комунікативної компетентності в читанні. Виконання та застосування цих вправ залежать:

- від мети спілкування, яку ставить вчитель під час уроку;
- від характеристики тексту;
- від видів читання, що використовуються на різних етапах навчання.

Етапи формування навичок читання.

Роботу з текстом, як було сказано вище, можна розділити на наступні етапи [8]:

- дотекстовий (Pre-Reading Activities);
- текстовий (Active Reading);
- післятекстовий (Post-Reading Activities).

Вправа №1. На розвиток графемно-фонемних зв'язків

- З ряду слів швидко вибрати ті, що починаються з даної букви і прочитати їх.

Напр.: b —day, bed, ball, doll, best, boy.

- Назвати слова з літерою ... на початку слова.

- Прочитати букву в різних позиціях у слові.
- Визначити кількість букв і звуків у слові.
- Прочитати текст і знайти слова з такими звуками:
  1. /ei/: day, ... 5. /ʌ/: one, ...
  2. /ɔ:/: morning, ... 6. /a:/: card, ...
  3. /əv/: know, ... 7. /i:/: reads, ...
  4. /av/: loud, ... 8. /h/: heart, ...

Вправа №2. Вправи з техніки читання окремих слів та словосполучень

- Повторювати речення за вчителем
- Прочитати пари слів, що відрізняються одним елементом: far-farm, take-make, yet-let, ice-nice, farm-warm, does-goes, come-some
- З'єднати рифмуючі слова:
  - Підібрати пари слів з голосними в різних позиціях: pin-pine, make-map, box-bone, car-call, cat-care-air.
  - Прочитати незнайомі слова за правилами читання.
  - Дописати пропущену літеру, прочитати слова.
  - Добрати прикметники до іменників. Прочитайте словосполучення.

1) longest	a) population
2) multinational	b) scenery
3) rich	c) waterway
4) picturesque	d) people
5) unique	e) mountains
6) hospitable	f) mineral resources
  - З'єднати слова з малюнками. Прочитати ці слова вголос. (Додаток А)

- Прочитати про себе словосполучення і підібрати до них відповідні малюнки (напр.: a great power, a make food, get angry, і т. п.).

- Продовжити незакінчене речення:

A lamp is ... .. (on the table)

Tom is a boy. He ... (likes cakes; likes to play ..., etc.)

A hen has ... (a chicken; two legs; etc)

Вправа №3. Вправи на передбачення форми слова

- Розставити літери в правильному порядку, щоб отримати назви місць.
Прочитати слова.

• sumemu • irrev • kapr • adyr • sumatid • ieacnm

- Розшифрувати орфограми і прочитати одержані слова: bde, amp, ptael, ogd
- Скласти слова з окремих букв.

Прочитати і відгадати пропущені слова

Hello Emily,

My name is Ihor. My friends say I am a computer ..., but I am not very ... .. English. I found your ... on the Internet. I go to school in Kyiv. I love it, but I love Lviv more. My granddad lives there. It is the ... town in the world. It has got beautiful old houses. Have you got any Ukrainian ...? You can write to me in ... .

Hope to hear from you, Ihor

Вправа №4. Вправи щодо розвитку навички синтагматичного поділу речень та їх інтонування

1. Послухати, а потім прочитати та відпрацювати ритм.

The first of September Chant

- Get 'up, get \up!

- 'What \time is it?

- It is 'seven o'\clock.

- Why \must I get up?

- It's your 'first day at \school,

the 'first of Sep\tember.

You 'can't be \late

You 'must come in \time.

2. Прочитати з інтонацією

The Taste Rhyme

I don't like chicken,

I don't like steak,

I don't like hotdogs

Or Napoleon cake.

But I do like one thing,

And that thing is nice:

The thing I like most is

A ball of puffed rice.

- Слухаючи вчителя, стежити по книжці і промовляйте речення вголос.
- Слухаючи вчителя, стежити по книжці і показувати жестом (рухом руки знизу ввверх або зверху вниз).
- Визначте тип інтонації, поставте в ньому знаки словесного наголосу.
- Прочитати речення (текст) уголос після попередньої фонетичної розмітки.

Вправа №5. Вправи на розширення поля читання та швидкості розуміння навчального тексту

Завдання 1. Прочитати текст і дати відповіді на запитання

Every year has many happy months. Happy months are the months when we have holidays.

January is a happy month for Kate. Her birthday is on the second of January. She is six. It is a big holiday for Kate and her family.

Kate has a new dress on. She has a big birthday cake. It is on the table. Kate has guests on her birthday. They have many good presents for her: toys, books and flowers. Children dance and play with Kate. They sing her the song «Happy birthday»

When is Kate`s birthday?

Is it a holiday for Kate?

What presents do children have for Kate?

Таблиця 2.3

Рівень сформованості умінь та навичок читання експериментальної групи в результаті проведення формуючого експерименту

Зміст роботи	Рівні якості виконання завдань	Кількість учнів експериментального класу, %
Вправи на формування умінь і навичок читання молодших школярів	Високий рівень	16,7
	Достатній рівень	40
	Середній рівень	33,3
	Низький рівень	10

Джерело: складено автором

Як видно з таблиці 2.3, рівень сформованості умінь та навичок читання експериментального класу в результаті проведення формуючого експерименту підвищився. Більшість школярів середнього і низького рівня підвищили свої навички і вміння до достатнього рівня після проходження вправ. Об'єктом контролю були досягнення реальної комунікативної мети, ефективності вправ з техніки читання. На цьому також можна сказати, що перераховані форми навчання дійсно допомагають молодшим школярам зняти мовний бар'єр, активізувати лексичний та граматичний матеріал, відпрацювати вимову, повторити вивчене [3].

Для виявлення ефективності запропонованих вправ було проведено контрольний зріз знань за допомогою завдань аналітичних до констатуючої фази експерименту.

Вправа № 1. Прочитати текст і на місце малюнків вставити слово. В (Додатку В) наведений матеріал для вправи №1. Учні підбирають до кожного малюнка правильне слово.

Вправа № 2 Прочитати текст і відповісти на запитання, якщо речення правильне поставити «+», якщо не правильне, то поставити «-» [9].

Hello! My name is Betty. I'm ten. I'm from England. My country is big. I live in London. London is a big city. I have got a family. My family is small. I've got a father, a mother and a brother. My dad's name is Tom. He is a businessman. My mum's name is Mary. She is a teacher. I go to school №15. I learn English on Mondays and Fridays. My hobby is music and I like to play tennis very much. I have got a rabbit. It is grey and it lives in a big box. My brother likes to play with my rabbit. I like to go for a walk my dog in the park.

1. Her country is little?
2. She lives in the city?
3. Her family is big?
4. Her mother's name is Susan?
5. She goes to school №15?
6. She learns English on Mondays and Wednesdays? [2].

Система оцінювання. При виконанні вправ на читання 1 бал (низький рівень) – учень розпізнає та читає окремі вивчені слова, 2 бали (середній рівень) – учень розпізнає та читає окремі вивчені словосполучення, 3 бали (достатній рівень) – учень читає окремі прості непоширені речення і розуміє текст написаного, 4 бали (високий рівень) – учень читає та розуміє окремі прості непоширені речення, а також може з легкістю відповідати на запитання.

Таблиця 2.4

Результати контрольного експерименту

Зміст роботи	Рівні якості виконання завдань	Кількість учнів у %	
		Експериментальний клас	Контрольний клас
Вправи для перевірки умінь та навичок читання молодших школярів	Високий рівень	16,7	10
	Достатній рівень	43,3	40
	Середній рівень	33,3	43,3
	Низький рівень	6,7	6,7

Джерело: складено автором

З отриманих показників таблиці 2.4, бачимо що під час проходження контрольного експерименту, показники рівня виконаних завдань і вправ молодшими школярами в експериментальному класі, були на порядок вищими ніж в константувальному експерименті, що в свою чергу говорить про те, що завдання і вправи у формуючому експерименті допомогли більшості молодших школярів перейти на вищий рівень компетентності вмінь і навичок читання та розуміння англійських текстів.

В контрольному класі під час контрольного експерименту ми спостерігаємо незначні зміни рівня якості виконання завдань учнями.

Отже, аналіз рівня володіння навичками та вміннями до проведення експерименту і після його проведення дозволив підтвердити гіпотезу, яка була висунута на початку експерименту, про те, що формування умінь та навичок читання у молодших школярів відбуватиметься ефективніше за умов раціонального застосування систем вправ з метою формування мовних та мовленнєвих навичок та вмінь та їх творчого використання під час читання і розуміння англійських текстів.

Як бачимо з показників (див. табл. 2.5), порівняння рівня сформованості навичок та вмінь читання на уроках англійської мови в константувальному та контрольному експериментах, після проведення контрольного зрізу знань в експериментальній групі показники значно підвищились. Чітко бачимо що дані збільшились, тобто збільшилась саме кількість учнів з високим і достатнім рівнем навичок читання.

Тому очевидно, що застосування запропонованого матеріалу в навчальному процесі у молодших школярів буде ефективним.

Таблиця 2.5

Порівняльна таблиця рівня сформованості навичок та вмінь читання на уроках англійської мови в константувальному та контрольному експериментах

Клас	Константувальний експеримент								Контрольний експеримент							
	Високий рівень		Достатній рівень		Середній рівень		Низький рівень		Високий рівень		Достатній рівень		Середній рівень		Низький рівень	
	Кільк.	%	Кільк.	%	Кільк.	%	Кільк.	%	Кільк.	%	Кільк.	%	Кільк.	%	Кільк.	%
Контрольний	4	13,4	10	33,3	13	43,3	3	10	3	10	12	40	13	43,3	2	6,7
Експеримент.	3	10	9	30	14	46,7	4	13,3	5	16,7	13	43,3	10	33,3	2	6,7

Джерело: складено автором

ВИСНОВКИ

Серед засобів мовного спілкування (говоріння, слухання, письма) читання посідає особливе місце. Читання є найважливішим видом рецептивної мовної діяльності.

У розвитку мотивації читання виняткову роль грає якість, зміст текстів. Проблема створення науково-обґрунтованої та ефективної системи вправ для навчання іноземної мови належить до найактуальніших у практичному відношенні та найбільш складних у теоретичному плані. Проблема навчання читанню повністю не вивчена.

Нами було визначено, що в молодших класах у дітей формуються базові компетенції взаємодії в суспільстві, формуються стосунки з однокласниками, починають формуватися навички та почуття, необхідні дорослим (відповідальність, усвідомлення власних бажань, тієї чи іншої доцільності, особливості поведінки тощо).

Для розвитку мовленнєвої та загальноосвітньої компетентностей школярів існує багато видів читання, спрямованих на різні цілі. На нашу думку, дуже ефективним є використання читання з елементами розповіді, самовираження, яке дозволяє учню не тільки зосередитися на самому тексті, а й зрозуміти основну думку тексту та висловити її самостійно.

Читання іншомовних текстів активізує мислення учнів. Інформація, яку дитина отримує з іншомовних текстів, формує її світогляд і збагачує знаннями про міжкультурні особливості спілкування, культури, та повсякденного життя країни, мову якої вона вивчає. На успіх у розвитку навичок компетентностей впливають різноманітні фактори.

У результаті експериментальної перевірки ми дійшли наступних висновків, що використання вправ на формування умінь та навичок читання у молодших

школярів та їх систематичний процес навчання, позитивно впливає на якість навичок та вмінь читання та розуміння текстів на уроках англійської мови.

Було виявлено, що успішна робота по формуванню та розвитку навичок і вмінь читання проходить кілька етапів, кожен з яких спрямований на вирішення конкретного завдання. Навчання читання складається з двох основних компонентів: навчання техніки динамічного читання і навчання розумінню прочитаного.

Тому, згідно з програмою формувань навичок читання на уроках англійської мови, завдання вчителя полягає в тому, щоб навчити учнів читати тексти і розуміти їх зміст.

Зараз нове покоління дітей, яким традиційних методів навчання недостатньо і вони чекають від кожного уроку чогось більш цікавого та сучасного. Тож є потреба, щоб педагоги постійно перебували у творчому пошуку.

Оволодіння технікою читання англійською мовою на базовому етапі вже само по собі є проблемою. Тому саме в процесі навчання читання маємо приділяти особливу увагу формуванню цих умінь і навичок.

На початковому етапі навчання важливо, щоб усі процеси навчання та розвитку учнів проходили за сучасною методикою.

Навчитися читати означає вміння озвучувати думки, факти, тобто розуміти та використовувати інформацію з тексту.

На початковому етапі навчання іноземної мови, коли вчителю важливо навчити учнів читати тексти й отримувати з них необхідну інформацію, необхідно правильно організувати роботу з текстами на уроці.

Навчання читання іноземною мовою на базовому рівні формує у молодших школярів інтерес до спілкування іноземною мовою та позитивне ставлення до подальшого вивчення мови. Саме цей етап сприяє ознайомленню молодших школярів зі світом однолітків, які живуть за кордоном, зі світовими піснями,

віршами, а також із зразками художньої літератури для дітей, доступними іноземною мовою, яку вони вивчають.

Читання є однією з найістотніших сторін мовної діяльності та відіграє важливу роль для розвитку мислення.

Опанування читанням англійською мовою дозволяє учню витягувати необхідну інформацію, і навіть дає йому у розпорядження засоби для оволодіння іншими видами мовної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігич О. Б. Мета як вихідний компонент системи професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови для початкової школи у вищому закладі освіти. Вісник КНЛУ. Вид. центр КНЛУ, 2001. Вип. 4. С. 18-22.
2. Бігич О. Б. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи: Монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2004. С. 271-280.
3. Будна Т. Б. Англійська мова. English: підручник для 4 кл. закладів загальн. середн. освіти (з аудіосупроводом). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан.- 2021. 120 с.
4. Валуєва І. В. Розвиток творчої особистості під час навчання читання в початковій школі. Педагогіка вищої та середньої школи, 2016. Вип. 47. С. 84-85.
5. Воробйова І. Міжпредметні зв'язки у контексті поглиблення соціокультурного компонента навчання іноземних мов. Іноземні мови в навчальних закладах. 2008. Вип. 1(29). С. 33-40.
6. Граючись вчимося. Англійська мова: програма та методичні рекомендації / С. Гунько, Л. Гусак, З. Лещенко та ін. Київ: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 88 с.
7. Гунько С. Новий підхід до вивчення англійської мови на початковому етапі. Початкова школа. науково-метод. журн. 2011. № 8. С. 32-34.
8. Гусак Л., Лещенко З., Чухнова О. Впровадження методу асоціативних символів на початковому етапі вивчення іноземної мови. Рідна школа. 2016. № 1. С. 31–36.
9. Домахіна В. Розважальні та пізнавальні ігри на уроках англійської мови в молодших та середніх класах. Англійська мова та література. 2004. № 32. С. 17–18.

10. Душніцька І. І. Важливість вивчення іноземних мов у сучасному світі та роль навчальної гри у цьому процесі. Англійська мова та література: науково-метод. журн. 2018. № 19-21. С. 30-35.
11. Жебровський Б. Всеукраїнська методична студія-семінар «Особливості навчання іноземних мов у початковій школі: пріоритети і завдання». Іноземні мови в сучасній школі. 2012. № 1. С. 11-12.
12. Захарченко А. О. Особливості організації навчання англійської мови на ранньому етапі. Англійська мова у початковій школі. 2008. № 1 (38). С. 28–31.
13. Колток Л. Проблема інтенсифікації навчання як складник модернізації освіти. Вища освіта України. 2007. № 1. С. 75-83.
14. Кравчук Л. Побачити кожний успіх: особливості навчання лексики на початковому етапі. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 2. С. 43–48.
15. Кропачова О. Домашні завдання з англійської мови. Від дитсадочка до школи. English. 2011. № 38. С. 11–12.
16. Кузьменко О. Контроль читання. URL: <https://naurok.com.ua/test/kontrol-pisma-404362.html>
17. Куц О. В. Нова українська школа: педагогічна свобода вчителя, безпечний шкільний простір. Педагогічна майстерня. 2018. № 4. С. 12-15.
18. Лиман Т. Формування лексичних навичок та інтересу до іноземної мови в молодших школярів під час ігрової діяльності на уроці. Інозем. мови в сучас. шк.: наук.-метод. журн. 2013. № 3. С. 7-10.
19. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Бігич, Н. О. Бражник та ін. Вид. 2-е, випр. і переробл. Київ: Ленвіт, 2002. 364 с.
20. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: підручник / Л. С. Панова, І. Б. Андрійко, С. В. Тезікова та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.

21. Мицик О. М. Гра як метод навчання іншомовного спілкування учнів початкової школи. *Англійська мова та література*. 2013. № 22/23. С. 40–49.
22. Мірошник І. В. Вправи для формування англомовної граматичної компетенції в учнів початкової загальноосвітньої школи. *Іноземні мови: ІМ: наук.- метод. журн.* 2011. № 2. С. 37-46.
23. Морозова О. НУШ очима дитини. *Поч. школа*. 2018. № 6. С. 56-62.
24. Москалюк Л. В. Ігрові завдання для контролю лексичних знань молодших школярів на уроках англійської мови. *Іноземні мови*. 2006. №3. С. 44-45.
25. Навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класи. *Іноземні мови*. Київ: Освіта. 2017. 50 с.
26. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. *Іноземні мови: наук.-метод. журн. / засн. Київський лінгвістичний університет і вид-во «Ленвіт»; гол. ред. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Вид-во «Ленвіт», 2010. № 2. С. 11–17.*
27. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи. *Рідна школа*. 2018. № 1-2. С. 3-7.
28. Скляренко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови*. 1999. № 3. С. 3–8.
29. Смоліна С. В. Київський національний лінгвістичний університет. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. *Іноземні мови*. 2010. № 4. С. 16–23.
30. Тексти для читання за малюнками для 3-7 класів URL: <https://vseosvita.ua/library/teksti-dla-citanna-za-malunkami-dla-3-7-klasiv-164094.html>
31. Трофимчук С. К. Some ideas on developing students' creative writing skills. *Іноземна мова в навчальних закладах*. 2007. № 5-6. С. 121-124.

32. Фурс Г. О. Інноваційні педагогічні процеси у початкових класах як шлях до якісної освіти. Поч. навч. та вих. 2009. №16-18. С. 10-15.

33. Шастова І. В. Зміст компетенції в техніці читання на початковому ступені навчання (школа з поглибленим вивченням англійської мови). Вісник КНЛУ: Серія Педагогіка та психологія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2012. Вип. 22. С. 180-193.

34. Шкваріна Т. Англійська мова для дітей дошкільного віку: кн. для вчителя. Київ: Шк. світ, 2009. 157 с.

35. Шкваріна Т. М. Англійська мова для наймолодших: програма, методичні рекомендації, розробки занять. Харків: Видавнича група «Основа», 2005. 176 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Я, Вальховська Марина Петрівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
  - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
  - принципів та правил академічної доброчесності;
  - нульової толерантності до академічного плагіату;
  - моральних норм та правил етичної поведінки;
  - толерантного ставлення до інших;
  - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
  - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
  - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
  - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
  - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
  - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
  - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
    - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
    - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
    - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
    - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
    - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
    - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
      - не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
      - не підроблювати документи;
      - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
      - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
      - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
      - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
      - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
      - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і

негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

14.11.2021

(дата)

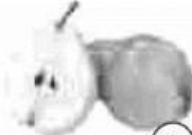

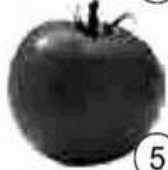

(підпис)

Вальховська Марина

(ім'я, прізвище)

Додаток Б

			a) carrot	☐
①	②	③	b) tomato	☐
			c) peas	☐
④	⑤	⑥	d) spinach	☐
			['spɪnɪdʒ]	
⑦	⑧	⑨	e) strawberry	☐
			f) pear	☐
			g) watermelon	☐
			h) cabbage	☐
			i) cherry	☐

One day, Shortcake and
 her friends had a picnic. They took a big
 of and a to sit on. The
 Strawberry Kids were so hungry!
 They ate + butter and drank ice cold
 + ade. Everybody played leap
 and -and-seeK. Then Huckleberry Pie
 played his and the
 Kids sang Row Your
 Finally it was time to go . They
 couldn't wait until the next
 in land!

 Shortcake and her friends
 went to the beach one
 day. Everyone put on
 and went in the ocean.
 Tart had a and . She
 made a big sand + ! Meringue
 collected sea . Everyone had ice
 cream - even Pup + ! Then it
 was time to go . What a fun day
 for the Kids!